
Пойда М., студентка

Науковий керівник: к.г.н., доцент Чеболда І.Ю.

**ОЦІНКА ПРОДУКТИВНОСТІ НАСАДЖЕНЬ
ВОЛОГОЇ ЯЛИНОВО-ЯЛИЦЕВОЇ СУБУЧИНИ
МАЙДАНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА МІЖГІРСЬКОГО
РАЙОНУ**

В народному господарстві України ліс відіграє важливу роль. Він являється джерелом деревини, багатьох харчових продуктів, технічної та лікарської сировини, має санітарно-гігієнічне, оздоровче, ґрунтозахисне, водорегулююче, полезахисне, рекреаційне, виховне та інші особливо важливі функції.

Незважаючи на те, що в наш час в будівництві, авто- і залізничному транспорті, хімічній промисловості і т.п. деревину замінюють іншими матеріалами, все-таки вона як користувалася попитом, так і користується, тому потреба в ній завжди є. То ж лісове господарство потребує раціонального ведення, застосування господарських заходів, які направлені на підвищення продуктивності насаджень, що сприятиме виходу більшої кількості якісної деревини.

Державне підприємство «Міжгірське лісове господарство» розташоване на північному сході середньої частини Закарпаття. Загальна площа лісового фонду, який наданий підприємству у постійне користування для ведення лісового господарства та здійснення природоохоронної діяльності, сягає 31513 га. Лісовою рослинністю вкрито 29238 га земель, з яких на площі 11928 га переважають у складі хвойні породи, на 17102 га домінують твердолистяні породи і тільки 208 га займають деревостани з м'яко-листяних порід. Загальний запас ростучого лісу 10501 тис. куб. м.

За комплексним районуванням західного регіону України територія лісгоспу відноситься до гірсько-карпатського лісогосподарського округу з розташуванням у трьох лісогосподарських районах: Стрийсько-Міжгірської Верховини, Полонинських Карпат та Високогірному районі.

Під **продуктивністю лісостанів** розуміють запас стовбурної

деревини, сучків, гілля, листя і коріння у стиглому віці, а також запас підросту, підліску, живого надґрунтового покриву на одиниці площі. **Термін "продуктивність лісових насаджень"** до недавнього часу відносили лише до деревини, а тепер він стосується й інших продуктів лісу, та його екологічного впливу на навколишнє середовище. **Продуктивності насаджень** – це запас стовбурної деревини, гілля, листя, хвої, коренів, підросту, підліску, живого надґрунтового покриву на одиниці площі, тобто на 1 га у віці стиглості, який вимірюється у м³.га-1 або у т.га-1. Продуктивність насаджень є найважливішим показником для оцінки лісостану.

Розрізняють **загальну продуктивність** насадження та **продуктивність деревостану**. **Деревна продуктивність** залежить від фізіологічних процесів – фотосинтезу і діяльності камбію. І від багатьох інших факторів: умов зовнішнього середовища, деревної породи та господарської діяльності людей. **Комплексна продуктивність** поєднує у собі деревну, екологічну і продуктивність побічних користувань. Усі перелічені види можуть бути фактичними, тобто такими, що існують реально, та потенціальними або максимально можливими в даних умовах. Фактична продуктивність визначається сучасним рівнем ведення господарства, а потенціальна – вказує на можливості одержання продукції при максимальному використанні лісом лісорослинних умов та результатів господарських заходів. Під біологічною продуктивністю лісових насаджень та інших рослинних угруповань розуміють їх здатність утворювати органічні речовини. Біологічна продуктивність вимірюється кількістю органічної речовини, яка утворилася за одиницю часу на одиниці площі.

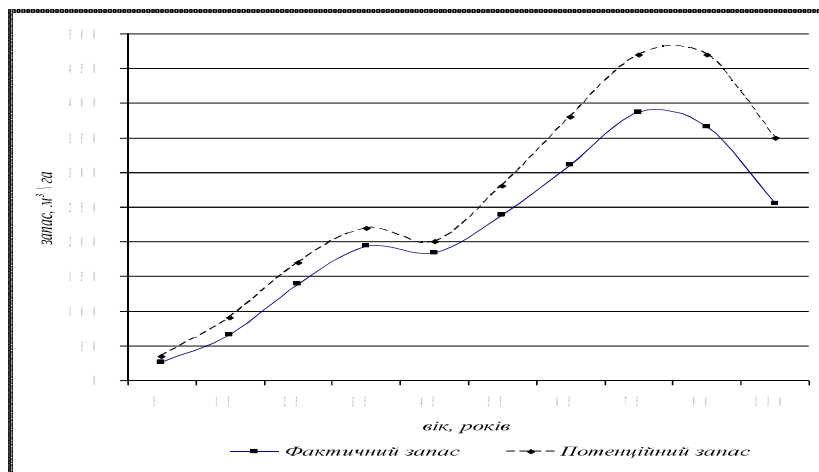
Типологічна оцінка деревної породи включає наступну характеристику:

1. Біологічні і екологічні властивості типоутворювальної породи з нанесенням її на едафічній сітці.
2. Класифікація типів лісу типоутворювальної породи.
3. Діагностична характеристика типу лісу та його відмінності від сусідніх типів.
4. Система лісогосподарських заходів и окремих групах і підгрупах типів лісу.

У сформованих лісових угруповуваннях одна із деревних порід домінує, тобто, формує корінний деревостан. Така порода називається типоутворювальною породою, тобто така, яка у відповідних лісорослинних умовах може сформувати самостійний тип лісу. В інших умовах вона може вступати як характерна кліматична домішка. У даному типі лісу типоутворювальною породою є бук лісовий (*Fagus sylvatica* L.), а ялина європейська і ялиця біла є характерними кліматичними домішками.

Для оцінки використання типологічного потенціалу вології ялиново-ялицевої субучини лісництва необхідно встановити основні лісівничо-таксаційні показники існуючих деревостанів цього типу лісу такі як вік, середні висоти, діаметр, бонітет, повнота, запас на 1 га та на виділі. На основі таксаційних описів встановленні всі насадження, що зростають в аналізованому типі лісу.

Рис. 1. Фактична та потенційна продуктивність насаджень вології смереково-ялицевої субучини в умовах Майданського лісництва

В середньому ступінь використання типологічного потенціалу в даному типі лісу достатньо високий (81,2%), що свідчить про ефективне ведення лісового господарства. Слід

відзначити, що у всіх групах віку типологічний потенціал не використовується повністю, що свідчить про реальний резерв підвищення продуктивності букових насаджень за участю в їх складі смереки та ялиці.

З метою встановлення потенційних втрат деревини у віці головної рубки, які виявлені в результаті типологічного аналізу відповідного типу лісу, визначається лісівнича ефективність її проведення.

Дані табл. 1 встановлені наступним чином:

- вік рубки прийнятий згідно діючих вимог залежно від породи, типу лісу та групи лісів, лісорослинної зони. В даному випадку вік рубки становить 91-100 років.

- недобір деревини (гр. 2) встановлено як різницю між фактичним і потенційним запасом;

Таблиця 1

Лісівнича ефективність оцінки продуктивності вологої смереко-ялицевої субучини у Майданському лісництві

Тип лісу	Площа всього типу лісу, га	Площа пристигаючих та стиглих насаджень, га	Недобір деревини у віці рубки, м ³	Недобір деревини з 1 га у віці рубки, м ³
СЗ-см-яц-Бк	1217,7	179,4	-17798	-99

- площа стиглих і пристигаючих насаджень взята з табл.3.2 (гр. 2) на основі даних про вік рубки;

- недобір деревини з 1 га у віці рубки (гр. 5) обчислений як частка від ділення недобору деревини у віці рубки (гр. 4) на площу стиглих та пристигаючих насаджень;

- площа всього типу лісу (гр. 2);

- максимально або потенційно можливі втрати деревини в типі лісу лісництва визначені шляхом множення недобору деревини з 1 га у віці рубки (гр. 5) на площу всього типу лісу – вологої смереково-ялицевої субучини.

Отже, біологічно стійкими і відносно стабільними бувають лише корінні стиглі лісостани, але продуктивність таких лісостанів зазвичай низька. На практиці доведено, що для підвищення

продуктивності лісостану потрібно покращити його стабільність.

Скибіцька Т., студентка
Науковий керівник: к.б.н., доцент Лісова Н.О.
ПРИНЦИП ZERO WASTE ЯК АЛЬТЕРНАТИВА
ТРАДИЦІЙНОМУ СПОСОБУ ЖИТТЯ

На сьогоднішній день сучасна людина споживає в рази більше, ніж його предки. Щороку обсяги споживання зростають, а разом з ними зростає і кількість відходів. В даний час проблема забруднення є не просто труднощами, це вже екологічна катастрофа глобального характеру, яку необхідно терміново вирішувати. Частина країн вже зробили певні кроки після усвідомлення всієї небезпеки забруднення побутовими відходами, в більшості, ситуація не змінюється.

Проблема глобального забруднення відходами планети в даний момент дуже актуальна і такою вона буде залишатися протягом багатьох років – до того часу, поки люди не придумают зовсім нові методи утилізації сміття, які дадуть можливість назавжди покінчити з відходами. А до тих пір кожна людина повинна пам'ятати про важливість переробки відходів, а також дотримуватися нехитрих правил, що дозволяють хоча б трохи зменшити кількість сміття на Землі [2].

Zero Waste - тенденція, яка стосується турботи про екологію і в прямому сенсі має можливість врятувати планету і населення від смітцевої катастрофи. Zero Waste не стосується ніяк інноваційних технологій, а може запросто стати частиною життя кожного з нас. Тому всебічне вивчення принципу Zero Waste є актуальним питанням.

«Zero Waste» – «нуль відходів» (або «нуль викидів») це філософія, стиль життя (або стиль ведення домогосподарства, виробництва), при якому кількість відходів дорівнює нулю. Цей термін можна вважати умовним. Задача цієї філософії максимально зменшити кількість відходів. Насправді, мало кому вдається дійти позначки «нуль». Але значно зменшити кількість відходів – цілком можливо для будь-кого. Філософія **Zero Waste**